

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirté-
tésnél olcsóbb. Nyitlér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 15 kr.

A 19-es bizottság.

I.

daig a vármegyék közigazgatási költségei bizonyos alku és méltányosság alapján szolgáltatott ki az állampénztárból.

Az elkölthető összeg mennyiségét a miniszterium alapította meg, tekintettel az illető megye előterjesztésére és részletesen indokolt szükségleteire.

Mostantól kezdve azonban, mint már régebben közöltük, megyénk kormányzati költségei fedezésére egy bizonyos átlagos összeget szabott meg a törvényhozás.

Ennélfogva a megyék önfentartása mostantól kezdve családiasabb jelleget ölt, amennyiben évről-évre eleve tudhatni, mi az a maximum, amit el szabad költeni s minél több semmi szín alatt sem költhető el.

Eddig a megyéknek, mint önfentartási ösztönrel szintén bíró testületeknek, természetes szükségük volt arra, hogy indokolt kiadásait minél magasabba rugassák; tapasztalatból tudván, hogy abból az állam a kiutalványozásnál lealkuszik valamit. Mostantól fogva megkapják a nekik szánt összeget és boldoguljanak vele, ahogy tudnak.

Most tehát végleg beállni látszik az a várva várt idő, midőn a megye tudni fogja, mekkora a takarója, meddig nyújthatik.

Nem mondhatja senki, hogy akormány vármegyénkkel mostohán bánt el; hisz harmadik helyen szerepel közigazgatási segélyösszege.

Beállván így a biztos összeg nyugodt felosztásának és állandó célirányos elhasználásának lehetősége: háztartásilag egész új éra küszöbén áll a vármegye.

Ugyanis ezentúl nem lesz arra utalva, hogy minél több való vagy fiktív pozíciót mutasson ki; mert azért az ő költsége nem szaporítottatik.

Ellenkezésképpen az lesz a feladata, hogy mindent lehetőleg reális és méltányos alapokon mérlegelve, bizonyos normal-budgetet állapítson meg, melyet csak rendkívüli véletlen szükséglet és a megye érdekei által esetleg követelendő személyszaporulat égető volta emelhet magasabbra.

Epen ezen minden órán beállható körülményre, a bizonytalan jövő esélyeire tekintettel, az első dolga lesz a fontos missiójú 19-es bizottságnak: megszabni a rendes kiadások mérlegelt nemcsak, hanem a takarékoság és erőkimélés minden fogásával arra törekedni, hogy még most, midőn egyelőre jelentékeny kiadási szaporulat nem mutatkozik, alapjait rakhassa le egy, esetleg nem sokára igénybe veendő tartaléktőkének.

Ez a fontos cél csak úgy lesz megközelítve és biztosítva, ha a 19-es bizottság minden személyi érdektől és kicsinyes melléktektől elfordulva, egyedül a közügy érdekében teszi meg proposícióit. Névszerint, kivéve néhány igazán szűkmarkulag javadalmazott szolgai állomást és — mint Pest-Pilis Solt-Kiskun megye tette — néhány nevelésügyi alacsony praeliminált általányn, megtartja a fizetések status quoját. Ezt annál inkább és annál könnyebben teheti, mert utóvégre proposíciója visszaható erővel nem bír és mert az év végén beköszönt az új restauratio, melynél aki kevesli a régi javadalmazást, hát egyszerűen nem folyamodik.

Annyi bizonyos, hogy méltányossági tekintetek nélkül is lesz némi kiadási emelkedés; mert vannak igen fontos — kivált külső — hiatalok, melyekkel eddig igen mostohán bánt el a megyei költségvetés.

Igy például, hogy többet ne említsünk, a szolgabírák nem kaptak semmiféle irodai és lakhelyiségi általányn. Tekintve pedig, hogy ily fontos közigazgatási hivatal, már a dekorum szempontjából se lehet el akármilyen rozoga tanyá-

ban; tekintve továbbá, hogy a szolgabíráknak eddig se irodai általányn, se hivatalszolgájuk nem volt; azt hisszük, hogy ezeken a régi és szerzte érzett mulasztásokon, nem tekintve a mult hiányos és a viszonyokat ignoráló eljárását, segítve leszen

Nekiünk, ha igazán rendezett viszonyok kedvesek, a szolgabírói állást oly egyénekké kell egy szálig betölteni, akik bírják is, értik is, szeretik is a munkát. Mert utóvégre ők az állami kormányzatunkna sorrend szerint legvégső közegéi, kik a törvényeket és rendeleteket életbe léptetni, megvalósítani, ténylegesíteni, ellenőrizni hivatvák. És bizony-bizony, a mostani nagy munkakör, kis fizetés, semmi pótlék, a jó adminisztrációhoz szükséges helyiség: mind nem volt olyan, mely kiválóbb erőket más pályáról e szép, de háladatlan s amellet még ideiglenes — mert csak hat évre szóló — térre csalogasson.

A real kiadásoknál, különösen a fűtésnél, fölsőleges minden instruktív és tanács; mert az idő zordonsága s a munkára használandó helyiségek célszerű hőmérséklete nem hagy magával alkudozni.

Vallási és felekezeti surlódások.

A positiv tudományokban elért nagy mérvű sikerek, melyek az emberiséget szellemileg oly magas fokra juttatták, e század elején egy akkor megdöntetlennek tartott igazság megismerésére vezérték az emberi eszt, mely a meggyőződés teljes erejével hitte el velünk, hogy a természet örök változhatlan törvénye: a szakadatlan fejlődés és az ezzel járó tökéletesedés. Pedig ha a társadalom mai szervezetét csak valamennyire figyelemre is méltatjuk, bármennyire küzdjön is ellene nemesebb részünk, nem zárkozhattunk el bizonyos jelenségek elől, melyeknek káros tünetei méltán betránkoztatnak meg minden józan és szabadd gondolkodású embert. Lehetetlen észre nem vennünk a szomorú ellenmondást, melyet a meglévő állapotok a felállított tétellel szemben magukban foglalnak és mikor az ész oly hatalmas fegyvereivel dokumentált igazság iránti hitünk, alig pár évtized után, midőn annak mértékét az emberi társadalomra alkalmazni óhajtjuk, inogni kezd, lehetetlen a családok keserű érzetét magunktól távol tartanunk.

Haladás — azt mondták — az emberi törekvések legmagasabbos célja; az öntudatra ébredt szellem le fogja rázni az elavult eszmék bilincseit, és a tömeg megszabadulva eddigi előítéleteitől, önmaga fogja megalkotni paradicsomát a földön. Egy új világnézet idealizmusa — mondták — el fogja fordítani tekintetünket a régi bálványoktól, hogy a valódi szabadság és a szabad gondolkodás útján rendeltetésünk és a lét célja magasabb feladatának megismerésére vezéreljen. Fájdalom a sok szép okoskodás ábrándos eszménynek bizonyult, mely mögött a való messzire elmaradt. Ki hitte volna, hogy a mi annyira felvilágosodottnak kiáltott századunkban egy rég elfeledett, elítelt és kárhóztatott kor sötét réme képes leend halottaitól feltámadni, hogy közöttünk, még pedig nem minden eredmény nélkül, kisértgessen? Ki hitte volna, hogy azok a magasatos szavak, melyeket az ujra ébredt szellem lángoló betűkkel irt zászlajára, és melyekért e század első felének végén a polgárosult emberiség legnagyobb és legnemesebb küzdelmeit vívta, tűnékeny libelláknak fognak bizonyulni, melyek a sötétség árnyának első érintésére a porba hullanak. Vallási düh és felekezeti szűkkeblőség szállta meg a lelkeket és lesz mérvadó a társadalmi élet minden nyilvánulásában. Megtagadjuk az emberben az embert és megfélekedünk saját emberi méltóságunkról. A lebaráti szeretet vallását hirdettük és azon vagyunk, hogy minél magasabba szítsuk a vallási türelmetlenség lángját. A lélektelen szűkkeblőség belékapaszkodik a haladás szekerébe és vissza iparkodik azt rántani az örvénybe. Hol vannak itt a kulturának azon nyomai, melyért jobbaink százados küzdelmet folytattak? Avagy ez a kultura csak külső hám, az ember sajátlagos, egyéni természetétől idegen, valami, mely a szenvedély első fellobbanására letoszlik. A gyakorlati tapasztalás és az emberi lélekre irányzott szorgos megfigyelés csaknem kisértésbe hozzák a gondolkodó eszt kétségbe vonni, hogy az emberben meg volna azon állandó erő, mely értelmét az igazságban és eszelekvését a józanság határain belül megtartsa, elanynyira, hogy csaknem azt kell felvonnunk, hogy ész és értelem nem egyebek a véletlen hatásainál, melyek az akarat-erő első felülkerekedésénél megbomlanak és hogy nem a józanság, hanem az esztelenség és a tévedésre való hajlam felelnek meg inkább az emberi ész természetének.

Ez okoskodás, mely az emberi lélek természetének vizsgálátán alapszik, látszólag ellenkezik a foko, zatos fejlődés elméletével, de magában meg nem dönti.

A tudomány, mely ez elméletet felállította, a koronkinti visszaesést nem csak hogy nem tagadja, de egyenesen kimutatja. És aztán az ember, mint a teremtő erő alkotásának legifjabb műve, sokkal fiatalabb történettel bír, sem hogy a koronkinti visszatérés bizonyos uralkodó eszme irányhoz megmagyarázható nem volna. A történet szomorú, de elég hangos tanúságot tesz mellette, hogy valahányszor az emberiség erkölcsi eszméiben megbomlott, ez mindannyiszor vallási türelmetlenségben tört ki. És ki tagadhatná, hogy korunk nem méltán illethető az erkölcsi eszmék iránti érzéketlenség vádjával. Az erkölcsi eszmék megbomlásával megingott a hit talaja is, vagy jobban mondva az utóbbi maga után vont az előbbi. És ez természetes is. A tömegnek nincs egyéb forrása, melyből erkölcsi eszméit meríthetné, a vallásnál. De mivel a kultus rid-gsége megölte az erkölcs bensőségét, a talaj sivat lett és kiapadt a forrás. Kétely szállotta meg a lelkeket. Alig van két gondolkodó fő, mely vallás tekintetben másként ne vélekednék. Erzi mindenik benesében, hogy hite megrendült, de bevallani nem meri, és e kételkedés meggyűlölteti véle mindazokat, kikről azt hiszi, hogy hit dolgában erősebben allanak. A lélek e küzködése hallucinációkban tör ki és kész a vallási türelmetlenség. A vallás örei ne örüljenek e krízisnek, mert ez nem egyes vallásokat fenyeget, hanem a vallást általában. De az együgyű lelkek együgyű hite a tekintélyekben lejár. Az öntudatra ébredt szellemet a dogma nem elégíti ki és a vallás ujja születése csakis úgy várható, ha az erkölcsi eszmékkel azonosítja magát.

Minden lépés, mellyel a tudomány előre halad, átzegez a társadalom minden osztályán, le a legalsó néprétegig. Itt az idő, hogy az erkölcs új támaszai után nézzünk, hogy megértessük az emberiséggel és meggyőződéssel érleljük benne, hogy minden ember egyenlően szabadságra van születve, de hogy e feltétlen egyéni szabadság mellett a társadalom, melynek tagja, oly kötelezettségeket ró reá, melyeknek csak annyiban fog megfelelni, amennyiben magát a közjónak aláveti és hogy csak akkor fogja helyét emberről betölteni, ha, a mit az összeségtől vett, iparkodni fog azt legjobb tehetsége szerint ugyanoly vagy még fokozottabb arányban visszaszolgáltatni. Ez nézetem szerint a mai értelemben vett igazi erkölcs.

Erkölcsi hanyatlásunk és társadalmi bomlottságunk okai bizonyára csak tünékenyek és talán ma ép azon, ép ama viszonyok hatása alatt állunk, melyek a minden ujja születést megelőzni szoktak. Nem csak fizikai eszünk, de az ember egész lényé fokozatos fejlődésnek van alávetve. A visszahatás vagy visszaesés nem tartozik a kivételek közé, de a világ halad. A tökéletesedés ösztöne fenn fogja tartani az emberiségben az erkölcsöt, az előrehaladás örök, kioltatlan vágya pedig eléje fog bennünket vezetni egy magasatosabb célnak, melynek ma még talán tudatával nem vagyunk, mely elől azonban kitérnünk nem lehet, és e cél: az igazi erkölcsnek, a valódi erénynek megismerése, a tudomány által megtisztult vallás útján.

Csantavér, 1883. április hó.

Fozsonyi Béla.

Hirek.

Gr. Ráday Gedeon m. kir. honvédelmi miniszter, Zenta város országos képviselője, törvényjavaslatot nyújtott be az országházhhoz, mely szerint az 1879. évbéli önkénytesek még ezidén a honvédséghez lesznek a közös hadseregből áthelyezve.

Ujvidéken dr. Koda György orvos letépült és prakszist kezdett.

Vásárok a megyében: Apatinban május 12-én (előtte való hétfőn tartatik); Bácsban (a fülöp-jakabi vásár) május 6—7-én; Bajmokon május 20-án; Katymáron május 20-án; Moholyon május 30-án; Nemes-Militicsen május 7-én; Ó-Kanizsán május 20-án; Ujvidéken május 19-ét megelőző vasárnap; Palánkán május első hétfőjén, azaz jelenleg 7-én; Petrovácon május 13-án, Petrovosszellón május 7-én; Szabadkán május 13-án.

Emey Gyula az alföld-fiumei vasut mérnöke, elhunyt alig 40 éves korában. Alaposan képzett mérnök, művelt ember, jó rokon és szerető barát veszett el benne. Nagy számu rokonság fájlalja elhunyatát. Temetés május 1-én volt Budapesten.

A Ferencsatornából a napokban Matyus József napszámos hulláját fogták ki.

Ujvidéken Filipac nevű hentes agyonszúrta magát. Pénteken és szombaton tartatnak a helybeli főgymnasiumban az érettségire jelentkezett tanulók osztályvizsgálatai.

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulatnak, mely e hó 11-én délután négy óraker a megyeház nagytermében fogja alakuló gyűlését megtartani, eddig 161 bejegyzett tagja van, kik illetőség tekintetéből következőleg oszlanak fel: Zombor 32, Szabadka 32, Nemet-Palánka 14, Ada 9, Zenta 8, Hegyes 7, Budapest 4, Temerin 4, Jankovác 3, Uj-Verbász 3, Futtak 3, Bulkesz 3, Kiszács 3, Bács 3, Zsablya 3, Topolya 2,

Omorovica 2. Uj-Sóóvé 2. Baja, Ujvidék, Prigl-Szt-Iván, Doroszló, Csantavér, Csurog Gyurgyevó, Szilbás, Gajdobra, Obrovác, Glózsán, Petrovác, O-Sóóvé, O-Kér, Járek, Píros egy-egy tag. Összesen 38 város, illetőleg községben mutatkozott eddig érdeklődés az alakuló társulat iránt. Ohajtandó, hogy még az alakuló gyűlés előtt minél számosabban jelentkezzenek tagokul Dr. Margalits Ede.

A bajai postahivatal folyó évi május hó 1-én kinestárivá alakítván át, a nagyobb összegű postalványok közvetítésére felhatalmazott postahivatali kál való forgalomban a fentebbi időponttól kezdve ezer forintig terjedő közönséges és 500 frtig terjedő távirati postalványok felvételére és kifizetésére, ugy szintén 500 frtig terhelte utánvételes küldemények közvetítésére felhatalmaztatott. Budapestre (főposta) és Bécsbe ezen postahivatal 5000 frtig terjedő közönséges postalványokat vehet fel.

A budapest-zimonyi vasut vonalán április 30-án éjjel történt az első baleset, és pedig a Budapest felől érkező vegyes vonattal Fülöpszállás és Csengőd vasuti állomások közt. A vegyes vonat Fülöpszállásról április 29-én éjjeli háromnegyed órakor indult és a borult esős időben Csengőd határában nagy ökröt gázolt el. A mozdonyvezető a sötét éjjelen nem vette észre a vasuti töltésen levő állatot, csak mikor már alig néhány lépésnyire volt tőle, és akkor rögtön forró vizet fecskendezett és erősen sipolt, hogy az állatot elriassza, de a fékezésre és a vonat megállítására már nem volt ideje. A gyorsan robogó vonat ugyanis egy pillanat alatt utolérte és előbb jó előre a vasuti sínekre dobva, keresztül ment rajta és összeviszta szagatta. A nagy hűségben megakadt mozdony, miután a mozdonyvezető hirtelen elzárta a gőzt is, csaknem egyszerre megállt. Együtt megállította a vonatot is, mely hirtelen megállás nagy rázkódást okozott, úgy hogy a szunnyadó utasok ijedve ugráltak fel ülő és fekvő helyeikről és az ajtókat kinyitva, ugrottak ki a kupékból. A mint előre szaladtak a mozdonytól már ott levő és lámpákkal ellátott vasuti személyzettel tudakozódtak a baj felől, kik csillapítani igyekezvén, némi magyarázat után hozzáfogtak az elgázolt ökörnek a mozdonytól való eltávolítására, mi nagy nehézen csakis több utas segítségének igénybevételével sikerült. Az akadály elhárítása után csak hamar elindult a vonat Csengőd felé, hova majdnem egy negyed óra megkéséssel érkezett. A mozdonyvezető és vonatvezető jelentést tettek az állomásfőnöknek, néhány perc múlva pedig a mozdony kerekeit megmoshatták volna a nélkül, hogy a mozdonyt tovább folytatták utját Szabadka felé. Az állomásfőnök pedig miután a vonatot elindította, azonnal sietett a szerencsétlenség színhelyére és meg a sötétben lámpák segítségével, a magával hozott vasuti személyzettel eltakarította a vasuti töltésről az összegázolt ökröt és jelentést tett az esetről a járási szolgabíróságnak és a község előjáróságának, honnan már kora reggel egy vizsgáló bizottság jelent meg a színhelyén és megindította a vizsgálatot és nyomozást.

O-kanizsai hírek. Mult hó 25-én a martonosi határban levő potyogós molnár a malom közelében levő koreszmában együtt iddoggalt a subán keresztül szűrt pálinkából több kóbor — üstfoltzó — cigánnyal; az alkohol végre egy megzavarta fejét, hogy az egyik cigánynak életére törő szándékát nemcsak nyilvánítá, de végre is hajta. Malmába szaladt és sörétre töltött kétesövű fegyverét lekapva a szegről, visszament a cigányok közé, ismételve fenyegetéseit. A cigányok nem véve tréfára a dolgot, közre kapják, elveendő tőle fegyverét. A szerencsétlen, kinek bal szemén lőtt agyvelejtébe, kiesavarta a gyilkos kezéből a fegyvert, de inai őt sem bírták, elesett és esésében elejté a fegyvert is, mit a szabadba lett molnár fölhasznált, fölkapva a fegyvert, a föltápszkodni akarót úgy lövé szemközti, hogy azonnal szörnyet halt. A cigányok másnap vitték csak halottjukat Martonosra, de az ott helyi bíró egyik kisbíróját küldte a halottat vivők elé azon izenettel, hogy Martonoson nincs kórház, vigyék O-Kanizsára. Lám mily előrelátó a martonosi első bíró. A gyilkost az nap előlóg az őrzőket, bekisérve O-Kanizsára, honnét másnap szállított a csendőrlőva előtt kutyagolva Szabadkára. — Mult hó 26-án tüzeset is fordult elő, a szt.-János utcában egy szalma kazal gyúlt ki gyermeki vigyázatlanság következtében, szerencsésen eloltott. — A kisorsolt jó madarat a törvényes nő nyerte el, mire a másfél ezret meghaladó kíváncsi tömegből néhányan a vadházasságban élő nőnek holmiját az utcára hordták. — E hó 2-án szándékozik Aradi színtársulatával Szegedről O-Kanizsára jönni, 12 darab előadására. A bérlet gyűjtéssel Érci bizott meg, ki is iparkodik a benne helyezett bizalomnak megfelelően. Néhány helyen nemcsak hiába kopogtat, de jó adag izetlenséget is zsebre kell raknia. Aradi társulatával csakis ajánlhatjuk O-Kanizsa községének figyelmébe. — A 10. huszár ezred altiszti képző iskolája mult hó 26-án tartá meg vizsgáját az ezredes jelenlétében. A 28 tanuló közül 25 káplári kitüntetést kapott. A dícséret Braun századost és segédjét Kokas őrmestert illeti, kik fáradságot nem ismerve igyekeztek a bennük helyezett bizalomnak megfelelően. Eljének. — Oerlach százados őrnagygyá léptetett elő. Gratulálunk a német ajkú, de magyar érzelmű huszár őrnagy urnak.

Gyilkosság. A prostitúció megköveteli a maga áldozatait. Bács-Baracsán április hó 24. és 25-ike közti éjjelen két szerelmi fiatal menyecske hason érzelmű baracskaik asszonyal mulatozott. Az utánok indult férjek közül végre egyik, névleg Molnár Ferkó, meglelte kedves életetárját a mint pajtásnőivel a „megkeresett” pénzen halprikást kezdett rendezni — hajnalban. Felszólítá, hogy térjen vissza hozzá, ő kész megbocsátani. Az asszony azonban nem hajlott szavára s dévaj kedvében szeme közé veté, hogy utálja, s tudni sem akar felőle. Mindamellett beinvitálta a hallére. A férj ujjalag kéré, ha már őt nem veszi számba, ne hagyja legalább 2 árthatlan leánykáját el. A nő válasza ismét csak az volt, hogy nem akar vele élni. Erre a férjben is elszakadt a türelem tonala s kést ütött a csalfa asszony szívébe. A szúrás következménye: rögtön halál. A férj a községhezán önkényz jelentkezett, hol elesútták, míg a bajai jbiróságnak átszolgáltatták. A nő 23—24 éves lehetett; a másik

dajna 18, szintén menyecske. Ezt mint hírlík ura, kivel Baracsán kibékült, hazament az országoton becsületesen megüldölte. Idylli élet ez a falusi élet.

Bacsban e hó 25-én kísérték ki nagy részvét mellett örök nyugalma helyére t. Vranich Gloriana apáca nénét. A boldogult Zomborban született, 22 éves volt, az itteni óvodát vezette. A kísérek közt volt szomorodott édes anyja és Pepi fivére. Béke hamvainak!

Egyházmegyei hírek. Pancesics Jakab Szabadka-szt.-rókusi segédlelkész Almásra, Csilics Bálint almási segédlelkész Szabadka-szt. Rókusra, Paracetich Endre Szabadka-szt.-györgyi segédlelkész a szabadkai főplébániára és Futó Ferenc miskei segédlelkész Jankovácra lettek hasonló minőségben áthelyezve.

A zombori segélyegyletre meglehetősen súlyos csapás vár azon körülmény miatt, hogy 120 és egynehány frt erejéig bélyegsonkítási lelet tetettet föl ellene. Ugyanis midőn a cégjegyzőket az illető szakközeg bejelentette, nem levén a dologban elég jártas, egyszerűen úgy intézte a kérvényt a törvényszékhez, hogy az igazgató s rajta kívül a 24 tagu igazgató tanács — egyik hozzáférhető bármelyik — tagja lesz a cégjegyző. A cégjegyzők után pedig a keresk. törvény szerint 5 frtos bélyeg járván s a fenti adatok szerint mind a 24 tag cégjegyzőnek tekintendő levén, a lelet kiveendő volt. Ki kell jelentenünk, hogy ez a végzetes hiba a kellőnél nagyobb terhet ró a szegény betevők nyakába, s mi szakítván a hatalmas vezetőket tetszésével, szellettetni fogjuk a kérdést, akár szakértetlenség, akár fölületes eljárás volt a baj szülő anyja. Mert megvárható azoktól, akik a szegényebb és takarékosra hajlandó osztály véres garasait kezelik, hogy jól megnézzék, kire mit biznak s ha hibát követtek el, ne ittassák meg ártatlanokkal annak a levét. Tanulhatnak ebből a vidéki segélyegyletek is.

Sajátságos temetés vonult végig tegnap délben az apatini utcán. Meghalt a metáliás csicsa felesége s mert nem fizették meg a sokra felszaporodott pábér illetéket, nem ment pap a temetésre. Igaz, hogy Zomborban ez a szokás és a szokás utóbb helyi törvénné válik; de az is igaz, hogy pap és harangzó nélküli temetés nem a mi kisvárosi viszonyaink közé való. A pábér-ügy tisztázására immár sürgős megoldást követel.

Hymen. Petrovosszellón Klein Salomon elvette Hajduska Rózka k. a. t.; Gákován Virág Lipót Scheffer Evelina k. a. t.

Vaskuton f. hó 1-én Mihályi Ernő, megyei főügyészünk nagyreményű fia, választott meg községi aljegyzővé.

A városunkban is jól ismert Hudovernig Ferenc es. k. százasos a br. Airoldi gy. ezredből, Budapestben 38 éves korában elhunyt.

Az 1882-ik 39. t. c. alapján póttartalékosoknak házassági engedélyt folyamodniok ezental nem szükséges.

Csurog község legidősebb rom. kath. polgára Nikelsbacher János, 80 éves korában apr. 25-én elhunyt. A boldogult a hitközség fenállása óta folyton templom atya s derék becsületes és ritka szorgalmas iparos volt. **Jankovich Aurel**, Baja és Szabadka városok főispánja, utóbbi helyen Z. I. árvaszéki pénztárost és L. S. főszámvevőt, kezelési szabálytalanságok, illetőleg ellenőri mulasztások miatt, hivataluktól felüggesztette. Az előbbi helyére Sztipics Dániel árvaszéki ellenőrt, az utóbbiára Mucsy György városi könyvvezetőt helyettesítette.

A Bács-Bodrogh megyei apatini kerületi községi tanítói kör f. évi május hó 9-ik napján Bezdánban fogja rendes tavaszi gyűlést megtartani, a melyre a kör tagjai tisztelettel meghívotnak. A gyűlés sorrendje: 1. Az ülés megnyitása. 2. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Elnöki jelentés. 4. A következő tétélek felolvasása és tárgyalása. a) A siketnéma tanulók tanításáról az elemi népiskolában. Resch Miklóstól. b) A népiskolák részére előírt tantárgyak célszerű kezeléséről, különös tekintettel a számtanra. Hadanic Gy. tól. c) A kivülöli tanulásról (emlézésről). Herr Sebestyéntől. V. Gyakorlati értekezés az okszerű méhészetéről, tartja: Jakab József. VI. Indítványok tárgyalása. Az ülés reggeli 9 1/2 órakor vændi kezétét. Az érkezők a templom melletti iskolahelyiségben gyülekezzenek. Rozs időjárás esetén a gyűlés 3 nappal később fog megtartatni. Kelt Apatinban 1883. évi április hó 7-én. Weigang János az apatini községi tanítói kör elnöke.

Szabadkán április 25—27-én három napig tartott a közzgyűlés, melyről levelezőnk történelmi komolysággal úgy vélekedik: „Ha rendes városban az utcán megengedné magának valaki azt a féktelen lármát és korahagyott hangot, melyet nálunk néhány optynár a szent tanásteremben használt: minden jóra való ember kikerülne, minden rendőrk bekisérné őket!” Ime az ország nagyrhivatott (?) harmadik városa!

Ó-Becse, 1883. április 27.

Mikor valaki hosszú időt át súlyos betegségtől gyötörtetve a fájdalmat elviselni már már képtelen, mily jól esik neki a sikeres műtét utáni állapot! mily boldog! elefedli, hogy valaha csak szenvedett is, s használja az élet örömeit úgy, mint betegsége előtt. A ki csak jelentéktelenebb betegségből gyógyult is ki, mily más szíjben látja a világot, örvend az örvendezőkkel, testvéreiként ölel mindenkiket kebelére, mert hej! csak az tud igazán örülni, a ki szenvedett.

E kissé hosszúra nyuló bevezetést előre kellett bocsátanom, némi fogalmat nyújtandó arról az örömről, melyet Ó-Becse mezőváros érzett akkor, mikor biztos forrásból megtudta, hogy a birtokos lakosság néhányá által a járás-föld tulajdonjogának a birtokos lakosságra leendő átiratása iránt beadott kérvénye végérvényesen oly formán döntetett el, hogy a kérvényezőket elutasítottak, e szerint a telekönnyben a nagy műtét, vagyis a járás-földnek a községet terhelő minden feljegyzéstől való megszabadítása rövid idő alatt sikerrel eszközöltetni fog. Mily jól esik a községnek a már végérvényesen megszavazott 150,000 frt kölcsönnek most már felvétele iránt intézkedni! aze felvételt eddig akadályozó körülmények miatt felvett más próbb kölcsönök kifizetése! a kisebb, de terhesebb, több helyen levő tartozásoknak e nagy hosszú évek során törlesztendő egyes

polgár megterhelhetése nélküli kölcsönből leendő végkielentése! A városház építési díjainak kifizetése, az utca-kövezés több mint valószínűsége és még sok-sok más ügynek örvendetes elintézése. Ha jól láttam, ez öröm hírre a városházának Budapest felé, — vagyis oda, hol az ügy végérvényesen elintézendő volt, — hajló tornya is mintha visszafelé és így az egyenesség stádiumába lépett volna! Mily ellentét ember és torony között! Az embert az öröm mámorossá, a mámor pedig nem a legegényesebb állásúvá teszi, míg a torony a túlságos öröm élvezetéből eddigi görbe állásából egyenes poszturába helyezkedik, de ugy az ember, mint a torony nál meglátszik, hogy az öröm mindkettőt rendkívüli helyzetbe hozza.

Nem csökkenti a városnak ez örömet az ügyvesztett felek szomorú arculatainak szemlélete, mert a súlyos betegségtől megszabadult ember se igen veszi lelkére azt a nagy kárt, mit felgyógyulása miatt az orvosok és gyógyszerészek szenvednek, annyival inkább pedig korlátlan városunk nagy többségének öröme, mert igazságos ügyökről meggyőződve levén, az ellenfél eslekvényét a méltányossággal nem éppen összeegyeztethetőnek ismerik. A város ugyanis, mint erkölcsi testület eddigi békés tulajdonában a birtokos lakosság által az átiratási kérvénnyel megháborítva lett. Most e békés tulajdonba visszahelyezve levén, azt hiszen van oka örülni. Annyival nemesebb ez öröm, mert a város, mint erkölcsi testület, nem a maga kizárólagos használatára élvezte és szándékozik élvezni a kérdéses járás-földet, hanem megtartani óhajta és akarja azt a jövő nemzedék számára is, tudván azt, hogy amint valamely ingatlan tekintélye egy kézben van, nagyobb a valószínűség, hogy el nem idegenítetik, mint ha az apró darabokra elosztván, számtalan tulajdonos közt, elforgácsolatik. Tehát a közjó irányábani érdeklődés az, mi a várost a kölcsön megszavazása és most már a felvehetés lehetőségé föltött oly öröme indítja. Némi fokozására az elégtételnek szolgálja az, ha a kölcsön felvételének megakadályozása miatt okozott jelentékeny kára iránti igényt is érvényesíthetné, mert megjegyzendő, hogy a kérdéses kölcsön összeg a kölcsönadó pénzintézet által már igen régen folyóvá téve levén, a város dacára, hogy a kölcsönösszeget fel nem vehette, az utána járó kamatokat fizetni köteles!

Volt alkalom egy kisebb, tisztes polgárokból álló társaságot szemléltetni, a hol bizony az őszinte öröm kissé hangosabban nyilatkozott s ősi magyar szokás szerint „nagy áldomás ívása megtörténik vala.” Hogy itt helyel-közlel a járás-osztás kérdése is szóba jött és erről mint valami elmúlt bajról emlékeztek meg, az nagyon természetes és igen megbecsülhető, ha mindjárt be nem is jelentették a hatóságoknak, hogy összejövetelük alkalmával a magas politika is szőnyegre kerülend. Megjegyzendő ugyanis, hogy a járás osztás nálunk annyira politikai kérdéssé nőtte ki magát, hogy nem az az éljen és nem éljen, a ki a francia köztársaság vagy monarchia mellett, Montenegro fejedelemség vagy királyság, a hármass szövetség mellett vagy ellen érez és nyilatkozik, hanem, a ki járást oszt vagy nem oszt! E kis társaság értelmes, előkelő polgárokból állván, habár köztök ellennézett polgártárs is mulatott, igen szépen, higgadtan, de őszintén nyilvánították örömeiket a város javára szerencsésen eldőlt esemény fölött. Semmi keserűség, semmi utógondolatnak még árnyéka sem látszott meg a város javát, szívén hordó e kis társaság öröm nyilvánulásában! Eljének mindannyian!

Hogy mennyire óhajta várták a kérdéses telekönnyvi ügy végérvényes eldöntését. kitünik onnan, hogy az ez ügyben Budapestben időzött prépost-plébános urat a gőzhajóval történt megérkezése alkalmából oly nagy küldöttség fogadta, hogy — ez egészen váratlanul történvén — már-már új csangó szállítmányt gyanítottunk, a mikor is a hajótól kilépő népszerű prépost meglelenése a dolog miben állásáról felvilágosított. Megtisztelték őt úgy, a mint csak derék, hálás, őszinte jó magyar szív valakit megtisztelni képes, s azt mondom, míg a magyar népben ezen vele született tulajdona, a hála élni fog, addig az ily nép alkotta nemzet virágozni is fog, mert a mint alig van rútább bűn a hállatlanságnál, annyira nemesíti ez érzet az embert. Azt hiszem, hogy nincs senki, — ki városát szereti s a közjót szívén viseli — a dolgok ily kedvező alakulása alkalmából ne örvendene!

A három hatalmasságnak az európai béke biztosítása céljából való szövetkezése most már biztos ténynek van beigazolva, mégis ezt figyelembe nem véve, nálunk a napokban, illetőleg e napok egyik éjjelén egy nagy és egy kisebb hatalmasság az utcán a diplomatai összeköttetést egymás közt hirtelen megszakítva, minden előleges hadizenet nélkül döntő csatába bocsátkoztak, melyben még a szépnemnek is jutott szerep, ez a harc-felek gyöngébbike mellé sorakozván. Habár az utcán történt is, nyilvánosnak nem mondható, mert az érzélgős jeleneteknek rendszert szives tanuja, a hold, a nemzetközi megállapodások ily nagyfokú megsértésével lefolytatott harc fölött elpirulván, egy mellette elvonuló felhőt hirtelen magára rántott, nehogy az élethalál tusát végig nézni kénytelenítség s így nem a szemek, hanem a fülek részesültek a szerencsében, a csata egyes mozzanatairól tudomást szerezhetni. Valának pedig e mozzanatok, egy olyforma hang, mint a milyent ünnepeit Jókaink a „Magyar nábob”-ban leír, a hol tenyerek érintkeztek gyöngédtelesen az arccal; ökölnök fejhez ütődése, közbe közbe egy legyezőnek olyforma hangja, mint a nagy bögg legvastagabb hurjának a vonó érintésétől feljajdulása, és végre némely nem Pasku Károly bátyánktól profitirozott kiejtések és gyöngéd nyilatkozatok. A dologban legjellemzőbb az, hogy a hadakozó felek nem az alsó, nem a középb, hanem a műveltebb osztályhoz tartoztak. Igen valószínű, hogy a casusbéli valamely szesz italnak nem épen mértéken alul való élvezetéből származhatott. — Azért nincs jobb, egészségesebb a víznél, különösen oly embernél, a ki a szeszest italtól nem rúszás, hanem epés kedvet kap, annyival inkább, mert a leirt jelenetek nem mindig szoktak oly szerencsés véget érni, hogy a harcnak másnap egy kis mámoron kívül egyéb nyoma nem marad, megtörténhetik az is, hogy az embernek erkölcsi és anyagi végbukását idézik elő.

Eddigél a belügyi és igazságügyi ressortba vágó dolgokkal bibelődünk. Tekintsünk most kissé a közlekedésiekbe is. A mióta közel hozzánk 2 vasuti álló-

más is rendszeresített, melyek hivatása volna bennünket az egész szárazfölddel közeli gyors összeköttetésbe hozni, azóta tapasztaljuk azt az ellentétességet, hogy hírlapjaink, leveleinket egy nappal későbbben kapjuk, mint azelőtt, sőt hetenként mintegy következetesen olyan két napunk van, a mikor hírlapokat éppen nem kapunk, azt pedig sehol sem olvasván, hogy az új vasúti vonal megnyitása folytán, a napi lapok hetenként kétszeri szünetet tartanak, laikus eszünkkel nem tudjuk a jelenség okát kimagyarázni. Ezt csak is a vasúti és postai kezelésbe teljesen beavatottak tudhatják. De minden beavatottság nélkül is elgondoljuk józan ésszel, hogy a vasutoni szállítás mindenestre gyorsabb a taligánál és talán megkövetelhetjük, hogy a vasut előnye ne csak az anyagi, hanem a szellemi termékek szállításánál is érezhető legyenek; mert igaz ugyan, hogy ez utóbbiak egypár sorában néha nagyobb súly fekszik, mint egy egész vagon szarvas vagy szarv nélküli összes barom szállítmányában, de terimójuk végre is oly csekély, hogy szükség esetén még a mozdony egy zugában is elég hely akadna.

Például hozom fel: a „Bácska” kedden reggel jelenvén meg és küldetvén szét, Zomborból Szabadkára és innen Ujverbászra vasuton, és csak az utóbbi helyről szállítatik a körülbelül 3 1/2 órára eső Ó Becsére tengelyen. Már most azt hiszem nem valami túlságosa követelés, mikor elvárjuk, hogy a lap más nap délelőtt, vagy délután kezünkben legyen. És mit tapasztalunk? a legutóbbi számnál? azt, hogy a lapot csütörtökön délután vagy is harmad napra kaptam. Egy kis megerőtetéssel ennyi idő alatt vasuton fél Európát bejárhatnánk. Eszembe jut itt az egyszári baranyai ember, ki levél elvitelével levén megbizva, 4 ökröt fogott a szekérbe, a levelet kalapja mellé tűzte s így a szekér mellett gyalogolva vitte a levelet rendeltetése helyére. Nem tudni, nem e hamarabb teljesítette-e a reabizottakat, mint azok vasutainkon jelenleg teljesítettnek.

Tiszánk meglehetősen szétterült. A merre a szem lát, csak vizet lát. Vrányova, Török-Becse kiesiben Vence képet mutatják. Most azonban a Tisza vize áll, tehát sem nem árad, sem nem apad, talán visszater is, mert elég kárt okozott máris. A hal drága! a többi élési cikk nem olcsó! A levegő a fűtetlen szobákban most is majdnem elviselhetlen, a fa, szalma pedig drága. Mindezek oly körülmények, melyeknek csak némelyike is igen leüti a vért és komoly gondolatokra készíti az embert annyival is inkább, mert a drágasággal a csekély jövedelem sehogy sem tud arányba jönni. De túrni nehéz ugyan, de fő virtus túrni szeretni. Túrjunk tehát és várjuk a jobbat.

A vetések tekintetében azonban az időjárás ellen panaszunk nem lehet. A jelek eddig oly kedvezők, hogy ha valami váratlan körülmény közbe nem lép, úgy a gyümölcs, mint a gabonára nézve a legjobb termést várhatjuk, a mit annyival inkább van méltó okunk várni és reményelni, mert a jó termő év régi idők óta már vajmi ritkaság.

A kanyaró-járvány folytán eddig a szerb iskolák, legújabbán pedig az izraelita népiskola záratott be ideiglenesen. Még az a vigasztalásunk van, hogy a halálesetek ritkák, s bízunk a jó Istenben, hogy e csapást is nemsokára elhárítja tőlünk.

Isten velünk!

r. l.

II. felső járás faiskolái.

(Tavaszi látogatás)

Almás mezővárosának községi faiskolája a legelhanyagoltabb állapotban van. A községnek a faiskolájúgy és a fatenyésztés iránti közönyössége megdöbbentő. A faiskola a járásból lett kihásva, a községtől 3/4 órányira, tehát igen távol esik. Kerítése árok s így szabaddan ki van téve a járásbeli barnok rongálásainak. Talaja e célra egyáltalán alkalmatlan homok. Felekezeti faiskolája szintén a lehető leggyengébb állapotban van és céljának a jelenlegi helyen, rossz talaja s különben is rendszernélküli kezelése miatt nem felelhet meg. Igen szükségessé vált tehát, hogy a faiskola más alkalmasabb talaju helyre tétessék át, s miután a község, a temető közelében, tehát a városhoz is közel — ily térséggel rendelkezik: felkértem a kormánybiztos ur, hogy annak áthelyezését, az illetékes megyei hatóság útján, kikészítsék a kegyeskedjék. Csodálatos az is, hogy a község határának igen sok része vizenyős talaju s fűzfa dugványokat még sem kérelmezett, bár erre felszólítva lón. Ugy látszik, hogy a kezdetlegeség nehezégeitől félnek s ezen magukat túl tenni nem is akarják. Az eljárásság utasított, hogy a kezelőt a szükségelt mennyiségű ojtó viasszal mielőbb lássa el.

A szederfa csemétének általános állapota közép gyümölcs nemesítvényekkel, alma, körte, kajszibarack és szilva — bir 1460 drbbal, a bajai és mélykúti utvonalon levő 400 drb szederfának rongálása nem igen tapasztalható.

Madaras községében a faiskola rendszeren és kifogástalanul kezeltek, csak az ár, hogy az eljárásság a szederfa-tenyésztésnek mi fontosságot sem tulajdonít s azoknak szaporítását kellő és megkívánható mértékben eszközölni nem is akarja. Határozottan azt tartja, hogy arra szükség nincs. A kert kiterjedése 1600 □ öl ugyan, de abból az eljárásság 240 □ ölet a kezelő kertésznek, fizetéképpen, mint fizetési részlet szerződésileg kötött le, s így jelenleg ott vannak hogy a magágyban levő mintegy 3000 drb szép szederfa csemété — nem lévén hely a kiültetésre — kiányatni lesznek kénytelenek. A faiskola kibővítése tehát, ezen különben is népes községben — 5000 lelken felül számlál — igen szükségessé vált; de mivel az eljárásság támogatása nem várható, a ministeri meghatalmazott ur útján fel fog kéretni e megye alispánja, hogy a faiskola kibővítésére iránt sürgősen intézkedni sziveskedjék. A szederfa csemétének általános állapota: jó, gyümölcsfa csemétéje két éves, nemesítés van 1837 darab, idei nemesítés 1500 drb. Az őszi vetéshez kérelmez 1 kg. mandulát, 1 kg. meggyet, 1/2 kg. almát és 1/2 kg. körtét. A Bajmokra vezető utvonalon van 1200 drb szederfája, ezeknek rongálása nem tapasztalható, csonkítva 1881-ben voltak.

Csávoly község faiskoláinak kezelése ellen e tavaszon mi kifogás sem tehető, a szeder cseméték a magágyból már kiültetve, a faiskolák tisztán és rendszeren vannak. Bekérítve egy még ez ideig egyik faiskola sines, mivel az én utasításomhoz akarnak alkalmazkodni, s a selyemtermelés emelése és megkönyvitése céljából belső kerítésül élő szederövényt akarnak növesztetni. Külső kerítése gledicsia leendő. Az idén már 4 decagram selymértével kísérletet fognak tenni 1900 drb szeder csemété lett e tavaszon a magágyból kiültetve, a magágyban maradt mintegy 4000 drb. A szederfa cseméték általános állapota: jó, gyümölcsfa csemétével 2408 drbbal rendelkezik. Ezek még igen gyengék, és nagy része vadonc. A Baja és Szent-Ivánra vezető országutakon van 800 drb szederfája, ezek igen nagy mérvben ki vannak téve a rongálásnak.

Felső-Szent-Ivánon a faiskola rendszer állapotban találtattott. Horváth Máté jegyző ur saját erszényéből fedezi a faiskola minden költségeit, még a kezelőt is ő fizeti. A községnek a faiskola egy fityingjébe se kerül. E faiskolában ugyan a gyümölcsészetre van fektetve a főszű, de a szedertermelés nem kifogásolható; miután a tavaszon is ki lett ültetve 500 drb csemété, a magágyban maradt 400 drb, a faiskolába át lesz téve 1200 drb s azonkívül még ez év folyamán el lesz vetve 1 liter szedermag. A község 600 drb fűzfa-dugványt kérelmezett három fajban. Nevezetesen: Salix vitellina a bos grist, Salix purpurea-t és Salix ocuti faliát; ezeket azonban ekkor még nem kapta meg.

A szederfa csemétének általános állapota: jó, gyümölcsfa csemétéje — 2/3 része vadonc — van 731 darab. A csávolyi és borotai országutakon levő 760 darab szederfáját igen nagy mérvben rongálják.

Kumbaján a faiskola állapota, nemkülönbön a kezelés, javuló félben van, a kezelő az idén dicsérendő szorgalmat fejtett ki. A selyemtermelés itt is meg lesz kísérve, 4 deka selymértével. Nagel Nándor jegyző ur odavitte a dolgot, hogy a képviselőtestület, az iskola részére is faiskolának egy katasztrális holdat kihásvatott. Csak az ár, hogy ennek rendszeres műveltetéséről az eljárásság gondoskodni vonakodik. E végből Nagel Nándor ur kérelméhez fűztem az enyimet és felkértem a kormánybiztos urat, hogy ezen hiányok orvoslását elrendelni, vagy azok meghagyására engem felhatalmazni sziveskedjék.

A szederfa cseméték általános állapota: jó, a faiskolában van tavaszi kiültetés 2025 darab, magágyban 35 darab, gyümölcsfa csemétéje van 600 darab magonc és 400 darab nemesített alma, körte és szilva. A bajmoki országuton és magában a községben levő 800 darab szederfa rongálása nem tapasztalható.

Bajmok község faiskolája körül az őszi utasítások pontosan teljesítettek, új kezelő állítottatott, névleg Hozzinger Lipót, ki a műkertészetben is bizonyos képzettséggel és jártassággal bír. Az eljárásság szép érdeklődéssel gondoskodik mindenről, és ha a kezelő az eddig kifejtett szorgalmas munkásságot és iparkodást folytatni fogja, a faiskola gyors javulásához szép reményt fűzhetünk.

A magágyban szederfa csemétéje nincs, őszi kiültetése van 1426 darab, ezek már szépen fakadnak. A gyümölcs vadonok közül 812 darabnak gyors nemesítése elrendeltetett. A nemesített alma és körte cseméték száma 2312 darab. Ezek igen szépek és erősek. A faiskolának következő magvakra lenne szükség: 1 kg. alma, 1 kg. körte, 1 kg. cseresznye, 1 kg. meggy, 10 deca. birsalma és 1 kilo Prunus mahaleb.

A faiskolából a tavaszon 926 darab szederfa csemété lett kiültetve, s a Madaras, Almás, Pacsér és Csantavérre vezető utvonalon levő 1600 darab szederfa rongálása nagy mérvben tapasztalható.

A felsőbb helyről érkezett s a községi faiskola könyvecskébe vezetett felügyelői utasítások a következők hangzanak.

„Ami a csemétéknek a magágyból a faiskolába való átültetését illeti, meghagyatik a faiskola kezelőnek, hogy az ebből legközelebb megérkezendő nyomtatott utasítást várják be; — addig is azonban a csemétéket a faiskolába soronként ültessék, és pedig oly formán, hogy a sorok egymástól 1 1/2, — a fákcsák a sorokban szintén 1 1/2 láb távolságra legyenek. Utasítatnak továbbá, hogy jó kerti földből és friss marhatrágnyából készítsenek egy keveréket, azt vízzel ereszték föl s a cseméték gyökereit közvetlen a kiültetés előtt mártásák bele. Ami azonban a cseméték visszanyesését illeti, várják be a nyomtatott utasításokat. Különösen meghagyatik a kezelőknek, hogy a faiskolát a nyár folyamán tisztán és rendszeren tartásuk és a kellő időben érett fehér szeder gyümölcsből kellő mennyiségű magot gyűjtsenek olyképp, hogy a gyümölcsöt szitán áttörjék, a magot friss vízben megmossák és árnyékos szellős helyen szárítsák meg.

Felkértem a tanító urak, hogy alma, körte, szilva és mandula magot gyűjtsenek, egyszersmind értesítettnek is, hogy azon tanító, ki a járásban legtöbb alma és körte magot gyűjt, feltéve hogy 1 liter szilva és 1 liter mandula magot is beszerez hozzá — ez év őszen egy magyar aranyat fog nyerni tiszteltdíjjal.

Madaras, 1883. április 25.

Holler Gyula,
faiskola felügyelő.

A szőlőmunka köréből.

II. Az oltásról.

Egy néhány évtizeddel ezelőtt kevés szőlős gazda gondjának képezhetette tárgyát a szőlőfajok megválasztása. A ki szőlőt akart ültetni, úgy látszik, örült, ha venyigére tehetett szert, nem hogy még annak családi viszonyai után is kérdezősködjék. Legáltalán én innét magyarázom azon tényt, hogy az öregebb szőlőkben oly igen sok rossz faj található, melyek az illető vidéken soha sem lehettek valami híresek sem természetbőségéről, sem pedig jóságáról.

Igen sok oly földet lát az ember, ma gabonával elvetve, mely előbb szőlővel volt beültetve. A szőlőt

*) Zombort — ha állhatatos — nem hagyta volna ott. Ez nem a nyilvánosságának szól.

kiirtották, mert nem termett. Ha a vénség, vagy a kimerültség volt az oka, hogy nem termett, nem szőlők ellene; de ha a rossz faj volt az ok, akkor kár volt kiirtani. Be lehetett volna a rossz fajtaikat oltani. Minél terméketlenebb valamely szőlőfaj, annál bujában hajt és beoltásra annál alkalmasabb.

A szőlőoltás a nemesítésnek egyik legelőnyösebb neme. A legrosszabb fajú szőlőt is néhány pernyi munkával a legjobb fajjává lehet változtatni. A siker pedig a legtöbbször biztos.

A szőlőoltás csaknem éppen úgy történik, mint a faoltás. A különbség nagyon kevés. A ki tehát tud fát oltani, tud szőlőt is.

A beoltandó szőlőt körül mindenekelőtt gödröt ásunk, még pedig oly mélységig, ahol a tőke nyaka a büttyök közt teljesen síma, ép és nem tekeredett. Ez meglévén kis kertész-fűrészrel a síma, ép rész fölött elfűrészljük a tőke nyakát, még pedig úgy, hogy az elfűrészelés helye és az alatta levő büttyök közt legalább is 3—4 ujni hosszú síma maradjon. Tehát a tőke nyakát két büttyök közt kell elvágni, a felsőbb büttyök alatt egy ujniira, hol a nyak már egészen egyenes. A lefejezés után kétfoka segélyével a földben maradt síma nyakról a korhadt kerget lehámozzuk, hogy az alsó, ép bőrön megláthassuk a nyakerek irányát. Most jó éles késsel sínára vágjuk a fűrészelés következtében nyert lapot és valamely erősebb kés meg kalapács segélyével a földben maradt tőkenyakat ott hasítjuk be, hol a hasadás legenyesebben eszközölhető. Így készítenőd el a beoltásra kiszemelt tőke. Nézzük most a nemes venyige, az oltóág elkészítését.

A nemes venyige ép, egészséges, érett és jó szemű legyen. Legjobb, ha se vastag, se vékony, hanem közepes vastagságú, hengerded és fás, 3—4 szem hosszúra hagyjuk. Vastagabb végén az alsó szem alatt egy jó hüvelyknyire elvágjuk és ezen részt alakítjuk át ékké. Az alsó szem jobb és baloldalán bevágjuk a vesszőt és laposra faragjuk úgy, hogy ék formát kapjon. azaz vége felé többet kell mindkét részről lefaragnunk. Az ék fönt a bevágásoknál oly vastag legyen, hogy a vessző bele ki ne lüssék, vége felé pedig arányosan keskenyedjék. Nem árt, ha a vessző bele az ék közepe tájától a végeig kilátszik, sőt szükség esetén felét is elfaraghatjuk. Az alsó szem alatt elnyúló bőrt teljes épségében kell hagynunk, az átelenes oldalon levőt azonban eltávolítjuk. Ha az éket jobbról és balról egyenletesen faragtuk, a tőke nyakán tett hasításba egyen be fog illeni, vagyis az ék jobb oldala a hasíték jobb, baloldala pedig a hasíték bal oldalához fog szorulni egész hosszában.

A ki az oltásban még gyakorlatlan, ajánlatos, hogy mielőtt a munkához hozzáfogna, próbálgasson több ízben faragni oly éket, mely a hasítékba szépen és jól illik.

Elkészítetvén az ék is, véső segélyével a hasítást megnyitjuk, hogy a nemes vessző ékje gyengén szorulva a hasítékba jusson. Ha tág a hasíték, a vésőt lassan fölfelé húzzuk; ha ellenben szűk, a véső felső végére egyet-kettőt kocintunk.

Az összeillesztéstől függ az egész munka sikere, azért arra nagyon kell vigyáznunk. A mennyire lehet, azért iparkodjunk azon, hogy az éknek mindkét oldala egész hosszában szoruljon. Így a siker csaknem mindig biztos. Igen sokszor sikerül azon esetben is, ha csak egyik oldala illik az éknek a hasítékba. Az összeillesztésnél a legfőbb dolog abban áll, hogy a nemes vessző, vagyis az ék zöld hajának, bőrnek, metszése oly pontosan összevágjon a tőke nyakbőrnek sebével, mintha csak egy volna a két rész.

A megeredés nem más, mint a tőke nedvének folytonosan történt közlése a nemes ággal. Ha a tőke nyakbőrre pontosan és szorosan oda van illesztve az ék bőrnek metszéséhez, a tőke átömlesztí nedvét a vesszőbe ennek hancsán keresztül, és a beillesztett ágat élteti; ha ellenben az összeillesztés rossz azért, mert vagy az ék nem szorul egyik oldalán sem, vagy a tőke a nemes vesszővel ennek hancsán keresztül nem közölheti nedvét, — a megeredés lehetetlen.

Ha az ék nem szorul a hasítékba, vagy a tőke hancsa nincs egyenes közlekedésbe állítva a nemes ág hancsával: a nemes ág nem részesülhet a tőke tápláló nedvében, mert ezt a föld issza meg, azért össze sem forrhat a tőkével, vagyis nem ered meg.

Legtanácsosabb épv, egészséges, erős, 8—12 éves tőkét oltani. Az ilyen erősebb tőkék rendszeren ugy megszorítják az éket, hogy kötelékre nincs szükség; a fiatal 3—4 éves tőkéknel ellenben a kötés elmaradhatlan. Az ék okozta hasítékot a lapon egy rászabott tőke hajjal takarjuk le, hogy a föld be ne hulljon. Ezután a tőke sérült részét óvatosan begöngyöljük papírral s a nyakát, amikor a szükség kívánja, jó szorosan körültekerjük kóc-zsineggel. A nagyon keményre fonott zsinég bevágást okoz.

Minden útmutatás nélkül megpróbáltam szőlőnél is a héj alá oltást. Az oltás e nemet sikeresen alkalmazhatjuk fiatal, vagy göröcsös nyakú tőkéknel, a melyek nem hasadnának egyenesen és így az ék sikeres beillesztése csaknem lehetetlen.

Az oltás e neménél az előbbihez hasonló módon kiássuk a tőkét, tetszés szerinti mélységben, sőt a föld felett is elvágjuk; mint előbb mondatott lesimitjuk. Azonban nem hasítjuk be, mint az ékkel való oltásnál.

A nemes venyige alsó részét az alsó szemtől egy erős hüvelyknyire a szemmel ellenkező oldalon vastagsága feléig bevágjuk és laposra faragjuk úgy, hogy az alsó hegye éles legyen, mint a nemes faggallyal szoktuk tenni, ha héj alá oltunk. Ezen laposra faragott végét az oltó ágnek a tőkenyak bőre és fája közé toljuk azon helyen, hol a vessző fája a tőkenyak fájához a legjobban illik. Letoljuk egész a bevágásig, azután papírral vagy ronggyal begöngyöljük az összeillesztés helyét, és kóc-zsineggel 5—6-szor jó szorosan körültekerjük.

Ezen leirt két módon a tőke hajtó része éppen úgy lesz átalakítva, mint oltás által a fa törzse.

Ha valaki csak egyes jó erőben levő venyigéket akar nemesíteni, erre legjobb mód a párosítás.

A nemes venyige alsó részét végétől 3—4 hüvelyknyire egyik oldalán bevágjuk félleg s úgy faragjuk, hogy a vége felé mindig több-több essék le belőle.

Alakja épen olyan lehet, mint a hég alá oltásnál a nemes ág, csak abban különbözik ettől, hogy tetemesen hosszabb a megfaragott rész. A megnesemítettö venyige végét szintén megfaragjuk, hogy a kettő szépen összeilleszthető legyen. Ha ez megvan, a két megfaragott vesszőt egymásra fektetjük úgy, hogy mindkét oldalán, vagy legalább is az egyikén a hánca a hánccsal pontosan összevágjon. A mennyiben az egyetlen faragás következtében a két vessző eláll egymástól, kötés által kell segíteni a dolgot. Vékonyas puhára font madzaggal szorítjuk össze, még pedig oly erősen a két vesszőt, hogy hézag ne legyen közöttük. A madzaggal való betekertetés az összeillesztés egész hosszára kiterjedjen, és oly sűrű legyen, hogy tekere-dés tekeredés mellett álljon.

Mind a három nemesítési módnál igen ajánlatos, hogy a nemes ág hegye is földve legyen földdel. 3-4 szem elég a nemes ágon, sőt néha kettő is. Előfordulhat azon eset, hogy a nemes ág a föld színe fölött áll 1/2 lábnyira is, ilyenkor a földet kucsma alakban tőrjük föl körülötte. A legfelső szem fölött azonban elég 1/2-1 hüvelyk vastagságú földréteg. A takaró arra való, hogy a tavaszi szelek s meleg a még meg nem eredt nemes ágat ki ne száritsák. A hajtás ugyan maga is előtörhet, de nem árt e munkáját megkönnyíteni az által, hogy a földet igen-igen óvatosan elkaparjuk május végén és jun. elején a vessző felső bim-bói körül.

A párosított venyigét egész hosszában 1/2-1 lábnyire ássuk a földbe, nemesített része hegyén azonban elég 1-2 ujnyi földtakaró. Nyáron át e le-huzott szálvessző meggyökeredik s ki lehet ültetni.

A szőlő oltás ideje akkor áll be, mikor már a szőlővessző sár s tarthat, főképp előre megszedett oltó ágakkal addig, míg a szőlőhajtás nem nagyobb 1-2 ujnyinál.

A szőlő oltást egy kis gyakorlat, különösen megfigyelés után, bárki is sikerrel végezheti. Nincs benne semmi babonáság. Szőlőnél sokkal nagyobb a siker oltás tekintetében, mint a fánál. A pontos, jó munkát az oltás még ugyanazon évben meghálálja. Volt olyan oltásom is, mely még azon évben 10 (tiz) teljes fürt szőlővel kedveskedett, olyan pedig a mely két-három fürtöt érlelt meg, nem egy. A többi közt 1852. évben is.

De ha nem terem is első évben, hajt 2-3 öles, néha bot vastagságú venyigét, melyre jövőre többet teremhetnek egy évben, mint a rossz raj egész - éle-tében. Hát még minőség tekintetében mennyi a külön-b-ség a jó és rossz fajú szőlő közt.

A mit leirtam e sorokban, azt nem könyvekből szedtem, hanem az saját eljárásom és tapasztalatom. Munkám e tekintetben mindig sikeresnek tapasztaltam, azért az itt ajánlott módokat bátran megpróbálhatja s követheti minden szőlősgazda.

Szándékom az volt, hogy azok is beolthassák rossz fajú szőlőiket, kik eddig a szőlő nemesítésről vagy semmit nem hallottak, vagy nem vezették őket célhoz a hallottak.

Eupák.

LEGJOBB ORVOS. *)

— Rajz. —

Ott fekszik az egykor oly szép Margit puha párnák között, kis fejét a hófehér vánkossokba mélyesztve, koromsötét, hullámzó haja elföldi gyorsan pihegő keblecskéjét... A szobában mély csend uralkodik. A tavaszi napsugár nem bír áttörni az idylli képet ábrázoló függönyökön. A fejénél, kis asztalkán, számos egészen és félig kiürített orvosságos üvegek, másik felén Irma nővére ül, figyelmesen vizsgálva a beteg arcvonásait.

Azok a porlepte ösök képei szinte bánkódólag tekintenek le a szenvedő utódra. A beteg alszik... Oly eszűs álma. Láttak-e már olvasóim rózsabimbót, mely örömmel tárja ki fész, illatos leveleit; de ha nem enyeg vele a lenge napsugár, nem csókolja a csillogó harmatecepp, lassan hervadásnak indul... A beteg szendereg, könytől ázott halvány arcán mély fájdalom ül, nehéz álma lehet... Keble gyorsan emelkedik, s halk dobogását meg lehet hallani a mély csendben.

Egyszerre a beteg arcáról hideg verejték gyöngyök le. Irma feléje hajol, s elegyengeti a vánkossokat. A beteg homályos szemeit felnyitja, s átöleli testvérjét, s lázasan kiáltja:

— Nem! Nem! Béla, te hűtellen nem lehetsz;

*) Mutatvány, szerzőnek a „Sors játéka” című közelebről megjelenendő művéből: előfizetheti reá 1 forinttal: Budapest, Kálmán M. és társa nyomdájában (Lipótvárosi templombazár 45 sz.). Igen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

visszajöttél, de többé nem eresztelek el. Látod, mily régóta szenvedek utánad? Oh! ne hagyj magamra, én is veled megyek, együtt örülünk, együtt szenvedem át veled az életet... Jer, hadd csókoljalak meg!... Látod, hogy igazán szeretlek! Nézz szemembe, olvassd ki belőle, mit érezek...
Margit csókjaival halmozta el Imrát, ki száno-kozva hallgatá lábvető nővéreinek szavait. Meglepetve nézte a szenvedő átváltozását. A sápadt arca élénk pir költözött, a szemek kigyuladtak, a beteg egész valójában megergett.

— Egy lábbeteg boldog álomképe! Susogá a szerető testvér a néma csendben, s viszonzá a csókokat, mire a beteg ismét mély álomba merült.
— Szegény Margit! — mondá a nővér. — Már a virágok, természet hervadásával megkezdé szenvedését, búis lett, mert — mint a visszamaradt madárka — ő is bánkodik Zádori Béla után. Igaz! Nekem is elment jegyesem, de pontosan felkeres várva várt soraival, s ha az ügyvédi diploma kezében lesz, — mint legutóbbi levelében írta — egészen övének fog mondani...
S Margit? Zádori Béla már két éve elment, s azóta egy sort se kapott tőle. Nem is tudom felfogni, hogy azon szívélyes elválás után hogy felejtethé el! Pedig ugyancsak ígerte szegény nővéremnek, hogy ha visszatér, csak az oltár lépcsőjén fognak találkozni... Talán vagyont, hivaltat keres, hogy eltarthassa nejét.

Igaz! Nekí vannak hatalmas protektorai, de a mai világban ezekkel is alig mehet valaki előre. Lehet az is, hogy mint tengerésztsz valahol a hullámokban lelte halálát, vagy meggondolta magát, valahol letelepedett s más nő karjai között él... Nem! Zádori szilárd jellemű, szavatartó, nem oly könnyelmű, higgadt, komoly, nem tarthat egy törékeny leány szívet játékszerű... Talán visszatér!...

Alig fejezhető be gondolat fonalát, halkan kopogtak az ajtón. Az orvos lépett be, fontos arccal, összeráncolta homlokát s vastag szemöldöke alól szúró tekintetet vetett az alvó betegre.

— A baj nem mult el, semmi javulás... Volt láza a kisasszonynak? Rendesen adták be a csillapító gyógyszerzt?
Irma némán bólintott fejével, miközben belépett az anyja is.

— Orvos ur! Az istenért, segítsen rajta! Szegény leányom! Még most is szenved, pedig egész éjjel öröködtünk felette.

— Legyenek nyugodtan nagysádotok! Majd irok egy rendelvényt, ez biztosan használni fog; holnapra határozottabban jobban lesz... Ezzel leült, megirta a rendelvényt, s csendesen köszönte távozott.

A szobácskába ismét visszatért az előbbi csend. Margit ébredni kezdett s előbbi láza csillapult.

— Este van már Irmácskám? Lásd, még azt sem tudom ősz van-e, vagy tél! Hova tűnt el a szép mult, öröm, boldogság!...

Irma az ablakhoz ment, egyik szárnyát kinyitá s a függönyöket félrevonta...
A legnyörűbb tavaszi nap volt. A fényes sugarak játszadozva enyelegtek a beteg arcvonásaival, a lanyha szellő enyelve lebegteté a függönyt. Víg madárcsicsergés tölté be a levegőt...

— Hát tavasz van! Kiálta fel Margit a meghattóság hangján. Tavasz! Szólt tovább keserűen. Minden új életet nyer, az elhervadt virág ismét újra virul, a madárkák üdvözlik megjött társaikat. Csak az én szívem nem jó kikelet, csak engemet hagyott el az Isten.
— Nézd! — Szólt egy kis virágcsokrot tartva kezében. — Már ibolya is van!

— Ibolya! A remény képe. Oh mennyit reméltem én is! De már ez édes érzelem sem ad vigaszt, már ez is csüggedéssé vált keblemben. Hozd csak ide emlékkönyvet, ott van a porlepte pipereasztalon, abban van egy kis csókka! borított, könytől ázott száraz csokor, van közte „nefelejts” is... Még Béla adta. Hadd csókoljam meg azt a száraz, kedves emléket, melyhez annyi köny tapadt.

Irma átadta az aranyozott, szép könyvecskét, s a beteg szemei csak egy pár emlékversen időztek.

— Oh, csak ne kérne így: „Gondolj rém!” Oly fájó, mégis oly édes a ráemlékezés — szólt a beteg. Ugy-e, még visszatérhet Béla, még boldog lehetek?

Ezalatt az örökké mosolygó levélhordó szokása szerint több levelet s újságot tett az ablakba. Irma odafutott s gyorsan bontott fel egy, már előtte jól ismert írásu levélkét. Alig futotta át a sorokat, csókjaival halmozta el a levelet, majd keblébe rejté s ugrándozott örömeiben.

— Most már boldog leszek! Ernő írja, hogy tudorrá avatták, s rögtön kinevezték a miniszteriumhoz

Holnap jön, s ígérte beváltja... De csakhamar elkomorult arca, midőn beteg testvéreire tekintett, majd szemei egy levélen akadtak meg.

— Nini! De sok bélyeg van ezen a levélen. Hisz ez neked szól Margitkám! — Kiáltá s a levélkét nővérehez vitte.

— Béla! Ez az ő írása! S mintha új erő szállotta volna meg, gyorsan felült, s az Irma kezéből kikapott levelet gyorsan feltöré s olvasá mohón.

— Béla holnap itt lesz! Kineveztetett tengerész kapitánnyá. Mégis nem csalódtam! Ő állásért küzdött, s addig nem is akart boldondítani, míg annyija nem leend, hogy eltarthasson.

Margit nem volt már beteg. A tilalom ellenére felkelt s felült a ruhaszekrényben rélg zárt öltönyeit, s mintha új élet költözött volna keblébe, erővel a szabadba ment ki anyja s nővére karján.

Mig ők gyönyörködtek a kikelet vidám örömeiben, mig Margit kedvtelve csevegett a tavasz dalnokáival, az orvos szokása szerint nagy komolysággal kopogtat a beteg elhagyott szobájának ablakán.

Semmi válasz... Belép... Bámultában a székbe fogozott. Az ágy üres, az ablak a tilalom ellenére nyitva, az orvosságos üvegek egyik sarokba vannak behányva. Itt komoly baj történhetett. Hisz az ő kezelése alatt még ily eset nem fordult elő. Kilép a szobából. Szemközt jönnek vele a bűnösök, közbenfogva a vig arcu beteget.

— Tudtam, hogy gyors lesz a javulás. Hja! A tegnapi rendelvény az én remekem. Még régi örökség. De azért nem szabad ám a szobából kilépni.

A hölgyek mosolyogtak s meghagyták a jóakaró orvost hitében.

Felvirradt a várva-várt nap. Margitot alig lehetett visszatartani, hogy a vasut állomáshoz ne menjen. Viszont Bélának volt eszalassú a prüszkölő vonat menete. A viszontlátás örömeit lehetetlen leírni, a nagy örömben Margit panaszkodni sem ért rá. Pár nap mulva két pár esküdtöt örök hűséget egymásnak, Margit, Béla; Irma és Ernő. Az orvos pedig még most is azt mondja, hogy ez volt az ő legsikerültebb munkája s nem látja be, hogy sokszor, — mikor a lélek betegsége a testre is áterjed — legjobb orvos — a viszontszeretem!

Ács Géza.

Pattantyúk.

Bement a cigány a borbély műhelybe beretválkozni; látván az inas, hogy csak cigány, neki gyűrű között egy rozsdás beretvával a cigány arcának és húzta irgalmatlanul a bőrt, erre megfordul a cigány és így szól az inashoz: „Urám, nem acesél ez?” De igen. „Azsért, mert érzsem, hogy a semem sikrázszik.”

Fát lopott a diák. A tanár észreveszi az utcán s rákiált: Micsoda fa az a hóna alatt domine? Tölgyfa — felelt az lakonice.

A tanteremből.

Tanító (új betűt ír fel a táblára). No melyitek találja el ezt a betűt?
Fiu. En etalálom.
Tanító. No hát...
Fiu. (Sebtiben előveszi pipkáját a fiókból s megdobja a táblára irt betűt.) Ugye hogy etaláltam.

Tanár. A többes szám ragjai: ak, ek, ok, ök. Ezt a szót például hogy tehén, hogy mondjuk a többes számban?
Tanuló. A tehén többes számát úgy mondjuk ki, hogy csorda.

A cigányt el akarta küldeni az ispán a szolgabíróhoz s kérdi tőle: ismered-e more a szolgabíró urat? Cigány. Perse hogy ismerem, isen ná egyszer mellette is hátam.
Ispán. Hogy lehet az more?
Cigány. Hát kényen, csakhogy ázs bévű hát, én meg kívül ázs utcán.

Legujabb!

Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizottsánya pénteken f. évi május hó 11-ik napján reggeli 9 órakor, — a megyei palota nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS. Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Arverési hirdetmény.

5925. szám. tkvi. 1882.

A kulai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Hauswirth szül. Schneider Katalin hódásági lakosnak Knöbl István végrehajtást szenvedett karavukoval lakos ellen 2000 frt tőke és járuléki követelésének kielégítése végett a zombori kir. törvényeszk és a kulai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság területén lévő Karavukova községi 204. sz. tjkben foglalt Knöbl István nevében álló A. I. a. (486., 487.) hr. 178. öisz. házából és (742-743.) hr. sz. pótkertből az elött Hauswirth Mihályt fele részben megilletett jutalékok 430 frt és 113 frnyi kiküldési becsár mellett 1883. évi június hó 23. napján délelőtti 10 órakor Karavukova községvárájánál megtartandó nyilvános végrehajtási árverésen — szükség esetén a becsárton alul is eladati fognak.

A vevők által letendő bánatpénz a 430 frt és illetve 113 frnyi becsár 10 %-a.

Az árverési feltételek ezen kir. járásbíróság mint tkvi hatóságnál vagy az illető községi előjárásánál megtekinthetők.

Kelt a kulai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1883. évi március hó 28. napján.

Sztojkovits György,

kir. aljbíró.

6441. szám. tkvi. 1882.

Arverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Gieskán Mór pív-nicai lakosnak Sztánkov Szima és érdektársai pívnicai lakosok elleni 102 frt 67 kr. tőke és járuléki követésének kielégítése végett a zombori kir. törvényeszk és a kulai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság területén lévő Pivnic községi 117. szjtjkben foglalt Sztánkov Szima, Sztánkov férj. Lázits Lyuba, Sztánkov férj. Ovesin Jeka, Sztánkov Mija és Sztánkov Milica neveiken álló A. I. alatti (210., 211.) hr. 107. ö. i. sz. ház 438 frnyi kiküldési becsár mellett 1883. évi június hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor Pivnic községvárájánál megtartandó nyilvános végrehajtási árverésen — szükség esetén a becsárton alul is eladati fog.

A vevők által letendő bánatpénz a 440 frt 10 %-a.

Az árverési feltételek ezen kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál vagy az illető községi előjárásánál megtekinthetők.

Kelt Kulán, a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1883. évi március hó 28. án.

Sztojkovits,

kir. aljbíró.